

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Одеський державний екологічний університет

ЗАТВЕРДЖЕНО
На засіданні групи забезпечення
Спеціальності 183
від «27» 09 2021 року
протокол № 2
Голова групи
 Герасимов О.І.

ЗАТВЕРДЖЕНО
На засіданні групи забезпечення
Спеціальності 207
від «16» 09 2021 року
протокол № 2
Голова групи
 Шекк П.В.

УЗГОДЖЕНО
Декан ПОФ Чугай А.В.
(назва факультету, прізвище, ініціали)

СИЛЛАБУС

Безпеки життєдіяльності та основ охорони праці
(назва навчальної дисципліни)

207 «Водні біоресурси та аквакультури»,
183 «Технології захисту навколишнього середовища»
(шифр і назва спеціальності)

Охорона, відтворення та раціональне використання гідробіоресурсів
Технології захисту навколишнього середовища
(назва освітньої програми)

Бакалавр
(рівень вищої освіти)

заочна
(форма навчання факультету)

5
(рік навчання)

2 (60 год.)
(семестр навчання)

2 (60 год.)
(кількість кредитів ЄКТС/годин)

Залік
(форма контролю)

Фізичного виховання та валеології
(кафедра)

Автори:

Ювченко Н.М., старший викладач каф. фізичного виховання та валеології, канд.геогр.наук.

Іванова О.В., старший викладач каф. фізичного виховання та валеології, канд.геогр.наук.

Поточна редакція розглянута на засіданні кафедри фізичного виховання та валеології

Протокол № 2 від « 10 вересня » 2021 року.

Рецензент: завідувач кафедрою фізичного виховання та валеології Одеського державного екологічного університету Харасанджянц О.Г.

Викладачі: Настановні лекції, консультації, лекційний модуль, практичний модуль: Ювченко Н.М., старший викладач кафедри фізичного виховання та валеології, канд.геогр.наук, Іванова О.В., старший викладач каф. фізичного виховання та валеології, канд.геогр.наук.

Перелік попередніх редакцій

Прізвища та ініціали авторів	Дата, № протоколу	Дата набуття чинності

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета	Формування знань з безпеки життєдіяльності, як умови забезпечення стійкого та безпечного життя, а також надання знань, умінь, здатності для здійснення ефективної професійної діяльності шляхом забезпечення оптимального управління охороною праці на підприємствах, формування у студентів відповідальності за особисту та колективну безпеку і усвідомлення обов'язкового виконання в повному обсязі всіх заходів гарантування безпеки праці на робочих місцях.
Компетентність	<i>Охорона, відтворення та раціональне використання гідробіоресурсів</i> К08. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності <i>Технології захисту навколишнього середовища</i> К09. Здатність зберігати та примножувати ПРО1 моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
Результат навчання	<i>Охорона, відтворення та раціональне використання гідробіоресурсів</i> Р0801. Знати основні історичні етапи розвитку предметної області. досліджень. Знати та розуміти елементи рибництва (гідроекології, гідротехніки з основами проектування рибницьких підприємств, генетики, розведення та селекції, годівлі риб, іхтіопатології, економіки рибницьких підприємств). <i>Технології захисту навколишнього середовища</i> ПР14. Вміти обґрунтовувати ступінь відповідності наявних або прогнозованих екологічних умов завданням захисту, збереження та відновлення навколишнього середовища.
Базові знання:	- характеристика навколишнього, виробничого й побутового середовища; - небезпечні шкідливі фактори середовища і

	наслідки їх негативних дій; - засоби й методи підвищення безпеки й екологічності технічних засобів і технологічних процесів; положення нормативно-правових документів в своїй діяльності; - основні методи збереження здоров'я та працездатності виробничого персоналу; - безпечні режими, параметри, виробничі процеси; - функції, обов'язки і повноваження з охорони праці на робочому місці, у виробничому колективі; - організація діяльності у складі первинного виробничого колективу з обов'язковим урахуванням вимог охорони праці; - методичне забезпечення і проведення навчання та перевірки знань с питань охорони праці серед працівників організації.
Базові вміння	Проведення: - заходів щодо створення або підтримання безпечних умов в системі «життєве середовище - людина»; - заходів щодо підвищення безпеки й екологічності засобів і технологічних процесів; - заходів щодо самозахисту виробничого персоналу, населення від наслідків аварій, катастроф, стихійного лиха і застосування сучасної зброї; - заходів щодо усунення причин нещасних випадків і професійних захворювань на виробництві; - заходів з профілактики виробничого травматизму та професійної захворюваності.
Базові навички	Здійснення оцінок ризику виникнення небезпек в життєвому середовищі й обстановок, які можуть виникнути в результаті стихійного лиха та аварії, приймати відповідні рішення.
Пов'язані силлабуси	немає
Попередня дисципліна	немає
Наступна дисципліна	немає
Кількість годин	Лекцій: 2 Консультації 8 Самостійна робота студентів: 50

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1 Лекційні модулі

Код	Назва модуля та теми	Кількість годин	
		Аудиторні	СРС
	Настановна лекція	2	
ЗМ-Л	БЖД		
	1. Теоретичні основи безпеки життєдіяльності та навколишнє середовище і життєдіяльність людини		
	1.1. Людина в системі “людина – життєве середовище”		2
	1.2. Природне середовище і людина		2
	1.3. Техногенне середовище і людина		2
	2. Негативні фактори середовища життєдіяльності		
	2.1. Небезпеки природного, техногенного, соціально-політичного характеру та їхні наслідки		2
	3. Забезпечення безпечної життєдіяльності		
	3.1. Безпека життєдіяльності в умовах надзвичайних ситуацій		1
	3.2. Надання першої медичної допомоги		1
	4. Правове забезпечення та управління безпекою життєдіяльності		
	4.1. Правове забезпечення та управління безпекою життєдіяльності		1
	ООП		
	5. Основні правові та організаційні основи охорони праці		
	5.1. Вступ. Загальні поняття охорони праці		1
	5.2. Правові та організаційні основи охорони праці		1
	6. Основи фізіології та гігієни праці		
	6.1. Основи фізіології та гігієни праці		1
	7. Основи виробничої безпеки		
	7.1. Шкідливі речовини та радіаційна безпека		1
	7.2. Шум, інфразвук, ультразвук та		2

	вібрація		
	7.3. Повітря робочої зони		2
	7.4. Освітлення виробничих приміщень. Електромагнітні поля та випромінювання оптичного і радіочастотного діапазону		2
8. Основи пожежної профілактики на виробничих об'єктах			
	8.1. Пожежна безпека		2
Написання реферату			10
Залік			2
	Всього:	2	35

Консультації: Ювченко Наталія Миколаївна, середа-п'ятниця , 10.45-15.30, аудиторія 122. Електронна скринька: gonani@ukr.net

2.2 Практичний модуль

Код	Назва модулю та тем	Кількість годин
		СРС
ЗМ-П	БЖД	
	1. Джерела і фактори небезпек, види ризиків та визначення величини ризику	2
	2. Небезпеки природного, техногенного походження та безпека в умовах надзвичайних ситуацій	2
ООП		
	3. Розрахунок основних параметрів шуму	2
	4. Дослідження метеорологічних умов виробничих приміщень	2
	5. Розрахунок вентиляції	2
	Всього:	10

Консультації: Ювченко Наталія Миколаївна, середа-п'ятниця , 10.45-15.30, аудиторія 122. Електронна скринька: gonani@ukr.net

2.3. Самостійна робота студентів та контрольні заходи

Код модуля	Завдання на СРС та контрольні заходи	Кількість годин	Кінцевий строк виконання
ЗМ-Л	- Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до модульної контрольної роботи;	23	Лютий
	- модульна контрольна робота (обов'язковий контрольний захід)	5	Березень
	- реферат	10	Лютий
ЗМ-П	- Виконання практичних завдань (обов'язковий контрольний захід)	10	Січень
	Підготовка до ЗКР	2	Сесія
	Всього за семестр	50	

2.4 Методика проведення та оцінювання контрольних заходів є такою:

1. ЗМ-Л включає:

- а) письмові відповіді з теоретичної частини дисципліни по розділам (всього 5 розділів, кожний оцінюються по 4 бали) – 20 балів;
- б) виконання модульної контрольної роботи (**обов'язковий контрольний захід**), максимальна сума балів, яку може отримати студент за контрольну роботу складає 20 балів (20 питань і кожне по 1 балу)
- в) написання реферату згідно вказівок до підготовки реферату (пункт 3.2) – 10 балів

Максимальна сума балів за ЗМ-Л - 50 балів.

(МКР – 20 балів, відповіді за теоретичну частину дисципліни 20 балів, написання реферату – 10 балів)

2. ЗМ-П включає в себе виконання практичних робіт та звіт про виконання практичних завдань (**обов'язковий контрольний захід**). Всього 5 робіт, кожна оцінюється по 10 балів, з них 8 балів за наявність вірно виконаної розрахункової частини роботи та 2 бали за виконання теоретичної частини роботи (відповіді на контрольні питання до практичної роботи). Таким чином, всього за практичні роботи можна отримати 50 балів. Студент має виконувати *лише той варіант завдання*, який на установчій лекції визначив викладач. В іншому випадку, завдання не буде зараховано. Якщо студент виконав практичну роботу *не у визначені терміни, він не може отримати більше ніж 60%* від максимальної кількості балів за практичну роботу.

Максимальна сума балів за ЗМ-ПІ - 50 балів.

(виконання розрахункової частини практичних робіт – 40 б, виконання теоретичної частини практичних робіт – 10б.)

Таким чином, максимальна сума балів на дисципліну складає 100 балів, з них 60 балів на обов'язкові контрольні заходи (ЗМ-Л -206, ЗМ-П – 406)

Умови допуску до заліку. Студент вважається допущеним до підсумкового семестрового контролю з даної дисципліни, якщо він виконав всі види робіт, передбачені силлабусом і набрав за модульною системою суму не меншу 10 балів за лекційну частину і не меншу 20 балів за практичну частину дисципліни для заліку.

2.5 Методика проведення підсумкового контролю

Залікова контрольна робота виконується *усіма* студентами на занятті за розкладом сесії.

Залікова контрольна робота проводиться у письмовій формі на паперовому носії чи в електронному вигляді за тестовими завданнями, які розробляються викладачами дисципліни та затверджуються у встановленому порядку.

Залікова контрольна робота має вигляд 20 тестових завдань відкритого типу. На написання відповідей на залікову контрольну роботу студенту відводиться до 45 хвилин і одна можлива спроба. Під час написання залікової контрольної роботи студенти мають право користуватися власним рукописним конспектом та практичними роботами.

Тестові питання, з яких складається заліковий тест, торкаються усіх тем дисципліни:

1. Теоретичні основи безпеки життєдіяльності та навколишнє середовище і життєдіяльність людини.
2. Негативні фактори середовища життєдіяльності.
3. Забезпечення безпечної життєдіяльності.
4. Правове забезпечення та управління безпекою життєдіяльності.
5. Основні правові та організаційні основи охорони праці.
6. Основи фізіології та гігієни праці.
7. Основи виробничої безпеки.
8. Основи пожежної профілактики на виробничих об'єктах.
9. Небезпека, види ризиків та визначення величини ризику.
10. Визначення вольових якостей людей.
11. Визначення спрямованості до одного з типів професій
12. Розрахунок основних параметрів шуму
13. Дослідження метеорологічних умов виробничих приміщень.
14. Розрахунок вентиляції.

Загальна кількісна оцінка (загальний бал успішності) з дисципліни підраховується за формулою:

$$B = 0.75 \times O3 + 0.25 \times O3KP$$

де: O3 - середнє арифметичне між поточними оцінками за всіма блоками (виражене у відсотках);

O3KP - оцінка за результатами залікової контрольної роботи.

Якщо $B \geq 60\%$ - «зараховано»; $B < 60\%$ - «не зараховано».

3. РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Результати виконання завдань студенти повинні надсилати у особистому профілі курсу <http://dpt20s.odeku.edu.ua/course/view.php?id=6> до термінів, вказаних у таблиці 2.3

3.1 Модуль ЗМ-Л «Безпека життєдіяльності»

3.1.1. Повчання

При вивченні змістовного модуля «Безпека життєдіяльності» студентам потрібно звернути увагу на засвоєння основних понять, що пов'язані з загальними питаннями безпеки життєдіяльності, зі взаємодією людини з навколишнім середовищем у повсякденній діяльності, в виробничому середовищі; з основами фізіології і раціональних умов праці, анатомо-фізіологічними наслідками впливу на людину небезпечних шкідливих і уражаючих факторів, принципами їх нормування, правовими, нормативно-технічними й організаційними основами безпеки життєдіяльності.

Також необхідно звернути увагу на засвоєння основних понять, що пов'язані з законодавством в галузі охорони праці, гігієною та фізіологією праці, фізичним змістом впливу ряду виробничих чинників на організм людини, а також заходами пожежної профілактики на виробництвах.

3.1.2. Питання для самоперевірки

1. Предмет вивчення БЖД.
2. Мета вивчення БЖД.
3. Основні поняття та визначення у безпеці життєдіяльності.
4. Система „людина – життєве середовище” та її підсистеми.
5. Небезпека, аксіома про потенційну небезпеку.

6. Класифікація небезпек за джерелом походження.
7. Прогнозування небезпек.
8. Захист від дії небезпек.
9. Життєве середовище проживання людини.
10. Діяльність людини.
11. Аналізатори людини, короткі характеристики.
12. Психіка та види психічних явищ.
13. Біосфера та її компоненти
14. Основні причини руйнування біосфери та екологічної кризи.
15. Характеристика атмосфери, літосфери, гідросфери.
16. Забруднення атмосфери, гідросфери, літосфери та їхні наслідки для життєдіяльності людини.
17. Виробниче середовище людини.
18. Наслідки впливу на працюючих шкідливих та небезпечних виробничих факторів.
19. Основні види виробничої діяльності людини.
20. Вплив мікроклімату на працездатність людини, оптимальні мікрокліматичні умови.
21. Побутове середовище та основні причини побутового травматизму
22. Нещасні випадки у невиробничій сфері.
23. Природні небезпеки, біотичні та абіотичні небезпеки.
24. Небезпеки техногенного характеру.
25. Небезпеки в сучасному урбанізованому середовищу.
26. Основні джерела забруднення атмосфери міста.
27. Забруднення міських приміщень та їх причини.
28. Забруднення питної води в містах та способи очищення питної води.
29. Шумове, вібраційне та електромагнітне забруднення міст.
30. Соціальні небезпеки, природно-соціальні небезпеки.
31. Соціально-політичні небезпеки.
32. Основні поняття та визначення небезпек, що ведуть до надзвичайних ситуацій.
33. Причини виникнення та класифікація надзвичайних ситуацій.
34. Організація життєзабезпечення населення в надзвичайних ситуаціях.
35. Засоби індивідуального захисту.
36. Основні захисні споруди.
37. Надання першої долікарської допомоги потерпілому.
38. Правові основи безпеки життєдіяльності.
39. Поняття праці та охорони праці.
40. Шкідливі та небезпечні виробничі чинники.
41. Класифікація несприятливих виробничих чинників та їх наслідків.
42. Загальні закони, що визначають основні положення про охорону праці в Україні.
43. Основні спеціальні законодавчі акти в галузі охорони праці.
44. Кодекс законів про працю України (КЗпП).
45. Особливості укладання та функціонування колективного договору.

46. Особливості трудового договору та його види.
47. Мета діяльності служби страхових експертів та їх права.
48. Основні нормативні акти про охорону праці, що діють у межах підприємства.
49. Визначення інструкції з охорони праці та основні її види.
50. Особливості фізичної праці людини.
51. Особливості розумової праці.
52. Поняттю „втоми” та її основні види.
53. Поняття „перевтома”.
54. Поняття „гігієна праці” і „виробнича санітарія”.
55. Класифікація умов праці згідно „Гігієнічної класифікації умов праці за показниками шкідливості та небезпечності чинників виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу”.
56. Поняття „шкідливі речовини”.
57. Класифікації небезпечних хімічних речовин.
58. Поняття „гранично допустима концентрація (ГДК) шкідливих речовин в повітрі робочої зони виробничих приміщень”.
59. Поняття „іонізуючого випромінювання”.
60. Потужність доз (рівнів радіації) та одиниці їх вимірювання.
61. Ступені променевої хвороби.
62. Засоби та заходи захисту від іонізуючих випромінювань на виробництві.
63. Поняття шуму та його види.
64. Поняття звуку.
65. Поняття вібрації та її основні параметри.
66. Поняття „мікроклімат у виробничих приміщеннях”
67. Параметри мікроклімату та види приладів, за допомогою яких вимірюються параметри мікроклімату.
68. Поняття вентиляції та її основні завдання і види.
69. Поняття „кондиціонування повітря” та його види.
70. Основні елементи системи опалення.
71. Поняття видимого світла.
72. Основні джерела електромагнітних полів природного походження.
73. Поняття „пожежі”.

Для вивчення означених тем ЗМ-Л та підготовки до контрольних заходів слід користуватись наступними джерелами: 1, 3, 4, 6-14, 16-34, 36-44

3.2 Вказівки до підготовки реферату

Формою самостійної роботи є написання реферату з тем лекційного курсу.

Мета підготовки рефератів - виробити у студентів практичні навички до самостійної роботи при використанні літературних та інших джерел за темами, винесеними на самостійне вивчення, їх узагальненні і аналізу. Робота над

рефератом повинна сприяти поглибленню при вивченні теоретичного матеріалу.

Вимоги до оформлення реферату. Приблизний обсяг реферату: 15-20 сторінок в залежності від обраної теми.

Реферат включає:

1. Титульний лист встановленого зразку.
2. Зміст з вказівкою сторінок згідно їх нумерації за текстом.
3. Передмову з викладенням значення теми.
4. Змістовну частину, що розкриває обрану тему.
5. Висновки, в яких окреслюється сучасний стан питання, проблеми та перспективи їх вирішення.

6. Список використаної літератури, який складається в порядку посилання і включає наступну інформацію: прізвище, ім'я та по батькові автора, назву роботи, назву видавництва, рік видання, обсяг роботи. Посилання на літературу в тексті робиться згідно номера за списком.

Реферат слід писати з однієї сторони листа стандартного розміру, відступи: зліва – 3 см, справа - 1 см, зверху, знизу - 2 см. Всі рисунки і таблиці, якщо вони використовуються в роботі, повинні мати номери (перша цифра - номер глави, друга - порядковий номер за текстом) та назву. В таблицях обов'язково вказуються розмірність величин.

Сторінки тексту нумеруються, включаючи таблиці, графіки (коли вони займають окрему сторінку).

Реферат виконується згідно термінів навчального плану.

Перед допуском до захисту студентів електронні версії наданих текстових документів обов'язково перевіряються на оригінальність із встановленням частки оригінального тексту згідно з п. 2.3 Тимчасового положення про заходи щодо недопущення академічного плагіату в ОДЕКУ.

Орієнтовні теми рефератів для самостійної роботи:

1. Біологічно активні добавки. Факти й коментарі.
2. Вплив техногенного середовища на озоновий шар нашої планети.
3. Небезпека вживання м'яса при лейкозі великої рогатої худоби.
4. СНІД як соціальна і медична проблема.
5. Надзвичайні ситуації, що загрожують добробуту людини та суспільства.
6. Чорнобильська катастрофа: контроль радіоактивного забруднення довкілля.
7. Монологи про Чорнобиль.
8. Забруднення харчових продуктів металами і неметалами.
9. Небезпека продуктів згоряння газу.
10. Вплив нестачі йоду на організм людини.
11. Про безпеку мобільних телефонів.
12. Безпека життєдіяльності людини та біоритми.
13. Забруднення атмосферного повітря м. Одеса.

14. Біологічна загроза безпеці життєдіяльності.
15. Духовна безпека населення - як складова його фізичного й психічного здоров'я.
16. Психологічні травми й самогубство.
17. Зсуви ґрунту як надзвичайна ситуація: особливості прогнозування і попередження.
18. Люди гинуть через паніку? (аналіз причин загибелі людей під час екстремальних ситуацій).
19. Із історії пожежних автомобілів.
20. Пожежа на атомній електростанції (дослідження світового досвіду).
21. Пожежна безпека в побуті.
22. Пожежна ситуація в Україні та їх наслідки.
23. Сучасний стан техногенної безпеки в Україні та напрямки підвищення ефективності запобіжних заходів.
24. По кому б'є...блискавка?
25. Місце й роль флори та фауни в забезпеченні нормальних умов життєдіяльності людини.
26. Вплив мікроорганізмів на життя і здоров'я людини.
27. Проблема прісних вод.
28. Екологічні проблеми в Україні.
29. Взаємозв'язок життєдіяльності людини та стану навколишнього середовища.
30. Людина в міському середовищі.
31. Фактори ризику в урбанізованому середовищі.
32. Конституція України про забезпечення безпеки життєдіяльності людини.
33. Основні положення Законодавств України про охорону здоров'я і охорону праці щодо забезпечення безпеки життя, здоров'я та діяльності людини.
34. Основні положення Закону України „Про охорону навколишнього природного середовища" щодо забезпечення права людини на екологічну безпеку.
35. Нормативні документи та їх основні вимоги щодо забезпечення безпеки життєдіяльності населення .
36. Система управління безпекою життєдіяльності, її структура, функції, інформаційне забезпечення.
37. Служби охорони громадського порядку.
38. Добровільні об'єднання громадян з питань безпеки життєдіяльності.
39. Контроль за станом безпеки життєдіяльності.
40. Природні катаклізми та стихійні лиха, що мали місце протягом останнього року (за даними ЗМІ).
41. Що треба знати про туберкульоз?
42. Запобігання торгівлі людьми.
43. Екологічні фактори середовища та організація роботи щодо здоров'я населення.
44. Неоголошена війна природи (повені на Закарпатті: причини, наслідки, шляхи подолання).

45. Тероризм як системна сила світової дезінтеграції.
46. Трудова міграція з України в контексті загальносвітових міграційних процесів: причини та небезпеки, пов'язані з трудовою міграцією.
47. Про деякі аспекти впливу радону на людину.
48. Суїцид в Україні та світі.
49. Популяційно-генетичні наслідки Чорнобиля.

Посилання на літературу для підготовки реферату:

1. Розенберг Н. В. Особенности развития национальных культур в современном глобальном мире // Вестник ТГУ: Общественные науки: Социокультурные проблемы современности. 2005. № 1(1). С. 26-30.
2. Масове суспільство. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Масове_суспільство.
3. Социальные проблемы. URL: <https://center-yf.ru/data/stat/socialnye-problemy.php>.
4. Проблемы современного общества: какими будут последствия? URL: <http://megapoisk.com/problemy-sovremennogo-obschestva-osnovnye-ugrozy>.
5. Сабельникова Е.В., Хмелева Н.Л. Инфантилизм: теоретический конструкт и операционализация // Образование и наука. 2016. № 3(132). С. 89- 91.
6. Инфантильность современной молодежи. URL: http://volnomuvolya.com/infantilnost_sovremennoi_molodyozhi.html.
7. Ардельянова О.В., Саидов Б.Ш. Факторы и условия инфантилизации современной молодежи // Теория и практика общественного развития. 2018. № 4. С. 1–5.
8. Степанищенко О.В. Политический инфантилизм современной молодежи как фактор искажения системы ценностных ориентаций // Научный журнал КубГАУ. 2015. № 110(06). С. 1-4.
9. Новоселова Е.Н. Судьба традиционной семьи в эпоху прогрессирующего эгоизма // Вестник Московского университета. Серия 18. Социология и политология. 2013. № 2. С. 106-120.
10. Проблемы современной семьи. URL: <http://sergeikomkov.ru/semejnye-otnosheniya/osnovnye-problemy-sovremennoj-semi.html>.

11. Державна служба статистики України, 2017 р. URL: ukrstat.gov.ua.
12. Почему исчезают народы? URL: <http://www.100lichnost.ru/rubrica/30/18779>.
13. Буряк Н. Ю., Жданкина Ю. С. Проблемы исчезновения национальных языков и культур // Международный научный журнал «Инновационная наука». 2015. № 11. С. 296-298.
14. Патріотизм у розумінні сучасної молоді. URL: https://revolution.allbest.ru/sociology/00541672_0.html.
15. Иванов Д.В. Виртуализация общества. Спб.: Петербургское Востоковедение. 2000. 96 с.
16. Богомолова Е.И. Личностная идентичность в условиях виртуализации бытия // Человек. Сообщество. Управление. 2014. № 2. С. 104-120.
17. Личность как социальная система. Структура личности. Типы личности. URL: https://studopedia.ru/3_22162_lichnost-kak-sotsialnaya-sistema-struktura-lichnosti-tipi-lichnosti.html.
18. Ильин Е.П. Психология общения и межличностных отношений. Спб.: Издательство «Питер». 2009. 596 с.
19. Фефелова В.И. Формирование диалогического общения// Медицина и образование в Сибири. 2007. № 5. С. 1-4.
20. Ломов Б. Ф. Методологические и теоретические проблемы психологии. М. 1984. 265 с.
21. Бодалев А. А. Психология общения. М.: Воронеж, 1996а.
22. Каган М. С., Эткинд А. М. Общение как ценность и творчество // Вопросы психологии. 1988. № 4.
23. Петровская Л. А. О природе компетентности в общении // Мир психологии. 1996. № 3.
24. Куницына В. Н., Казаринова Н. В., Погольша В. М. Межличностное общение: Учебник для вузов. СПб., 2001.
25. Рябикина З. И. Особенности современности: изменчивая реальность и гибкая личностная идентичность. Всероссийская научно-практическая

конференція: «Личность и бытие: человек как субъект социокультурной реальности», Краснодар, 9-10 сентября 2016 года, С. 15-20.

26. Понятие идентичности личности. URL: https://studwood.ru/2029932/psihologiya/ponyatie_identichnosti_lichnosti.

27. Современные способы общения: ресоциализация 21 века. URL: <https://holyraven.livejournal.com/69197.html>.

28. Потапчук Н. Д. Динаміка виникнення паніки в екстремальних ситуаціях та особливості її подолання. Проблеми екстремальної та кризової психології. 2016. Вип. 19. С. 130–140

29. Панченко О. А., Зайцева Н. О. Психологічний стан мирного населення в ситуації бойових дій. Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія: Психологія. 2016. Вип. 1. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadpn_2016_1_8

30. Панченко О. А. Турбулентність мислення в структурі інформаційнопсихологічної безпеки особистості. Психологія і особистість. 2019. № 1 (15). С. 35–53.

31. Карабанцева А. В., Панченко О. А., Паніка як психологічний фактор інформаційної небезпеки особистості //Психологія і особистість, 2020 №2 (18), С 9-22.

32. Walter Bradford Cannon. The Wisdom of the Body/ W. W. Norton & Company , 1963.

33. Tingguang, M. The Utility of a Panic Model on Simulating Crowd Disasters. // Department of Fire Protection and Safety Tech, Oklahoma State University, 2011, 2-6.

34. Quarantelli, E. L. The Sociology of Panic // University of Delaware, Disaster Research Center, 2001, 2-9.

35. Quarantelli, E. L. The Sociology Of Panic // Disaster Research Center, 2001
URI: <http://udspace.udel.edu/handle/19716/308>

36. Quarantelli, E. L. Panic Behavior: Some Empirical Observations, Disaster Research Center and Department of Sociology, Ohio State University, Columbus, Ohio 43201, 1975 1-18.
37. Leary M. R., Motivational and emotional aspects of the self. *Annu. Rev. Psychol*, 2007
38. Lazarus R. S., Folkman S. *Stress, Appraisal and Coping*. New York: Springer, 1984
39. Lazarus R. S., *Emotion and Adaptation*. New York: Oxford University Press, 1991
40. Lazarus R. S. *Stress and Emotion: A New Synthesis*. New York, NY: Springer, 1999
41. Johnson, Norris R. "Panic and the Breakdown of Social Order: Popular Myth, Social Theory, Empirical Evidence." *Sociological Focus* 20 (August 1987): 171-183.
42. Janis, Irving Lester. *Air War and Emotional Stress*. New York: McGrawHill, 1951.
43. J. F. Hecker's, *The Epidemics of the Middle Ages*, G. Woodfall and Son, 1844
44. Heide, E. Common Misconceptions about Disasters: Panic, "The Disaster Syndrome", and Looting. *Linclon (Nebraska)*, iUniversity Publishing, 2004, 340-364.
45. Hadley Cantril *The Invasion from Mars* // Princeton University Press, 1982 URI <https://doi.org/10.1515/9781400852833>
46. Fahy, R.F. & Proulx, G. *Panic and Human Behavior in Fire* // Institute for Research in Construction, NRCC-51384, National Research Council Canada, Background, 2009
47. Dynes, Russell R.; Quarantelli, E. L.; Kreps, Gary A *A Perspective On Disaster Planning* 3rd Edition // Disaster Research Center 1981-05 URI: <http://udspace.udel.edu/handle/19716/1259>
48. Cocking, C. *Don't Panic! Crowd Behavior in Emergencies: Implications for professional* // London Metropolitan University, 2008

49. Clarke, Lee. Mission Improbable: Using Fantasy Documents to Tame Disaster. Chicago: University of Chicago Press, 2000.

А також основний та додатковий перелік літератури курсу.

3.4 Модуль ЗМ-П

3.4.1. Повчання

При вивченні змістовного модуля практичних робіт студентам потрібно звернути увагу на засвоєння основних понять, що пов'язані з небезпеками різного характеру, фізіологічних та психологічних властивостей організму людини, наслідками виникнення надзвичайних ситуацій радіаційного та хімічного характеру, основними параметрами виробничого середовища та оптимальними їх значеннями для засвоєння норм, при яких забезпечується висока працездатність людини.

Після вивчення **ЗМ-П**, студенти повинні:

1. Практично здійснювати заходи щодо підвищення безпеки й екологічних засобів і технологічних процесів.
2. Розрізняти біологічні, соціальні та психологічні аспекти здоров'я людини.
3. Здійснювати системний аналіз безпеки життєдіяльності.
4. Виявляти вплив якісного стану компонентів середовища життєдіяльності людини на рівень її здоров'я, життєдіяльність і тривалість життя.
5. Виявляти вплив небезпек на людину залежно від фізіологічного стану організму людини, психологічних якостей і властивостей.
6. Ідентифікувати та складати номенклатуру небезпек.
7. Визначати зону небезпеки, причини та можливі наслідки небезпек.
8. Класифікувати небезпечні, шкідливі та вражаючі фактори.
9. Оцінювати рівень небезпеки.
10. Визначати величини можливого ризику в найбільш характерних життєвих ситуаціях.
11. Визначати категорії серйозності та рівні ймовірності небезпек.
12. Класифікувати види ризиків у сфері безпеки життєдіяльності.
13. Застосовувати у практичній діяльності засоби для підвищення рівня безпеки.
14. Розв'язувати задачі по розрахунку величини загального та групового ризику.
15. Оцінювати особисті вольові якості людини.
16. Робити висновки за отриманими результатами за тестами для визначення вольових якостей людини.
17. Розраховувати рівень шуму від декількох джерел.

18. Розраховувати кількість повітря, необхідного для подачі загальнообмінної вентиляції з метою забезпечення оптимальних значень параметрів мікроклімату.

19. Визначати кратність повітрообміну при вентиляції приміщень.

Для вивчення означених тем ЗМ-П та підготовки до контрольних заходів слід користуватись наступними джерелами: 2, 5, 15, 35

4 Питання до заходів поточного, підсумкового та семестрового контролю

4..1. Тестові завдання для модульної контрольної роботи

Тестові завдання	Основна література, сторінки
БЖД	
1. Одна з форм існування матерії, яка відрізняється своєю здатністю до розмноження, розвитку, росту, активної регуляції свого складу та функцій, можливістю пристосування до середовища, наявністю обміну речовин та реакцій на подразнення, називається	[1], с. 9
2. Метод, який базується на побудові моделей впливу небезпек на окрему людину, соціальні, професійні групи, називається	[1], с.14
3. Аналізатор, який сприймає положення і переміщення тіла у просторі, називається	[1], с. 18
4. Пам'ять, яка проявляється в безумовних рефlekсах та інстинктах та передається спадково, називається	[1], с. 21
5. Найменша інтенсивність подразника, вплив якої дає відчуття, називається	[1], с. 19
6. Властивість людини, яка визначає нашу індивідуальність, називається	[1], с. 21
7. Відверте протистояння, зіткнення, боротьбу називають	[1], с. 44

8. Якщо сховище розраховане на кількість осіб понад 450, то це сховище	[1], с. 54
9. Специфічна людська форма активності, необхідна умова існування людства, зміст якої полягає у доцільній зміні та перетворенні в інтересах людини навколишнього середовища	[1], с. 9
10. Метод, за яким ймовірність різних подій визначається шляхом опитування досвідчених спеціалістів-експертів, називається	[1], с. 14
11. Аналізатор, який сприймає стан внутрішніх органів, називається	[1], с. 18
12. Пам'ять, яка зберігає інформацію, яку людина засвоює в процесі життя від народження до смерті, називається	[1], с. 21
13. Здатність людини управляти своїми діями та вчинками, називається	[1], с. 22
14. Забруднення, яке пов'язане зі змінами фізичних параметрів водного середовища і зумовлюється тепловими, механічними та радіоактивними домішками, називається	[1], с. 33
15. Коли відвертого протистояння нема, а точиться невидима боротьба, то це називають	[1], с. 44
16. Поділ видів сховищ на малі, середні та великі є класифікацією сховищ	[1], с. 54
17. Діяльність людини у життєвому середовищі й процес збалансованого існування та самореалізації індивіда, групи людей, суспільства та людства загалом в єдності їхніх життєвих потреб і можливостей	[1], с. 9
18. Метод, що базується на опитуванні населення та працівників, називається	[1], с. 14
19. Частина рецептору, в якій відбувається перетворення енергії подразника в процес збудження, називається	[1], с. 18
20. Пам'ять на позу, положення тіла, професійні спортивні навички, життєві звички, називається	[1], с. 21

21. Діяльність, яка пов'язана з роботою м'язів, до яких в процесі роботи посилено припливає кров, забезпечуючи надходження кисню та видалення продуктів окислення, називається	[1], с. 35
22. До надзвичайних ситуацій по рівням в залежності від територіального поширення, обсягів економічних збитків, кількості загиблих людей відносяться	[1], с. 49-50
23. Збройна боротьба між державами або соціальними та іншими спільнотами; у переносному розумінні слова – крайня ступінь політичної боротьби, ворожих відносин між певними політичними силами, називається	[1], с. 44
24. Поділ видів сховищ на сховища вбудовані, які розташовані у підвальних приміщеннях, та сховища, окремо побудовані поза будівлями, є класифікацією сховищ	[1], с. 54
25. Галузь науково-обґрунтованої діяльності, яка спрямована на вивчення загальних закономірностей виникнення небезпек, їх властивостей, наслідків впливу їх на організм людини, основ захисту здоров'я та життя людини та інше, називається	[1], с. 9
26. Ризик стосовно окремої людини, групи людей, населення регіону, нації, всього людства відноситься до класифікації	[1], с. 14
27. Частина рецептору, яка представляє собою чутливі нейрони і синапси, по яким імпульси збудження передаються у центральну нервову систему, називається	[1], с. 18
28. Образна пам'ять, коли інформація сприймається і фіксується через відповідні органи чуття, називається	[1], с. 21
29. Діяльність, яка визначається в основному участю в трудовому процесі центральної нервової системи та органів чуття, називається	[1], с. 35
30. Поділ індивідуальних засобів захисту на засоби захисту органів дихання та шкіри є класифікацією	[1], с. 56
ООП	
1. Охорона праці – це	[1], с. 71
2. Допомогою по тимчасовій непрацездатності, допомогою по вагітності, пологах і догляду за дитиною до по тимчасовій	

непрацездатності досягнення нею трирічного віку забезпечується працівник згідно з	[1], с. 82
3. Умови, які характеризуються такими рівнями чинників виробничого середовища, вплив яких протягом робочої зміни (або ж її частини) створює високий ризик виникнення важких форм гострих професійних уражень, отруень, каліцтв, загрозу для життя, відносяться до	[1], с. 97
4. Якщо радіоактивні речовини знаходяться у повітрі, яким дихає людина, або у їжі чи воді, і потрапляють всередину організму через органи дихання, шкіру та кишково-шлунковий тракт, то такий спосіб опромінення людини називається	[1], с. 100
5. Частота (Гц); амплітуда зсуву A (м) (розмір найбільшого відхилення точки, що коливається, від положення рівноваги); коливальна швидкість v (м/с); коливальне прискорення a (м/с ²) являються	[1], с. 112
6. Державні нормативні акти про охорону праці (ДНАОП), Державні стандарти України з питань безпеки праці (ДСТУ), Міждержавні стандарти Системи стандартів безпеки праці (ГОСТ ССБТ) відносяться до	[1], с. 75
7. Умови праці – це	[1], с. 71
8. Допомогою з нагоди народження дитини, допомогою на поховання забезпечується працівник згідно з	[1], с. 82
9. За характером негативного впливу на організм людини рівень шуму понад 140 дБ відноситься до	[1], с. 109
10. Звукові коливання з частотою понад 20 000 Гц, називається	[1], с. 111
11. Кондиціонування повітря, яке передбачає регулювання температури, вологості, швидкості руху повітря, а також можливість його додаткового оброблення (очищення від пилу, дезінфекції, дезодорації, озонування), називається	[1], с. 123
12. Ультрафіолетове випромінювання з довжиною хвилі від 280 до 10 нм відноситься до	[1], с. 137
13. Параметри мікроклімату, які при тривалому і	

систематичному впливі на людину забезпечують нормальний тепловий стан організму без напруги і порушення механізмів терморегуляції, називаються	[1], с. 116
14. Динамічний процес пристосування організму та його органів до мінливих умов зовнішнього середовища називається	[1], с. 91
15. Уламки, частини зруйнованих апаратів, агрегатів, установок, конструкцій; радіоактивні та токсичні речовини і матеріали, викинуті зі зруйнованих апаратів та установок відносяться до	[1], с. 143
16. Механічні коливання твердих тіл, частин апаратів, машин, устаткування, споруд, що сприймаються організмом людини як струс (частота коливань від 0,01 до 500 Гц), називається	[1], с. 112
17. Кондиціонування повітря, при якому регулюється лише частина параметрів повітря, називається	[1], с. 123
18. УФ-промені, які впливають на шкіру та очі людини, відносяться до	[1], с. 137
19. Виробничі чинники, вплив яких на працівника за певних умов може призвести до захворювання, зниження працездатності і (або) негативного впливу на здоров'я нащадків, називаються	[1], с. 71
20. Адаптація до праці, що має активний характер і за сприятливих умов виробничого середовища та оптимальних навантажень веде до підвищення стійкості та працездатності організму, збільшення його резервних можливостей, зменшення захворювань і травматизму, є	[1], с. 92
21. Нормативний акт, що містить обов'язкові для дотримання працівниками вимог з охорони праці при виконанні ними робіт певного виду або за певною професією на робочих місцях, у виробничих приміщеннях, на території підприємства, або в інших місцях, де за дорученням роботодавця виконуються ці роботи, трудові чи службові обов'язки, називається	[1], с. 84
22. Вид шуму в апаратах і трубопроводах при великих швидкостях руху повітря відносяться до	[1], с. 108

23. Комплекс елементів, необхідних для нагрівання приміщень у холодний період року, називається	[1], с. 124
24. Коли збитки становлять від 10000 і більше розмірів мінімальної заробітної плати, пожежа є	[1], с. 142
25. Позасистемною одиницею вимірювання еквівалентної дози випромінювання є	[1], с. 101
26. Адаптаційний процес встановлення оптимальної відповідності особистості до оточуючого середовища в процесі діяльності, є	[1], с. 92
27. Показники мікроклімату, які при тривалому і систематичному впливі на людину можуть призвести до дискомфортного теплочуття, що обумовлюється напруженням механізмів терморегуляції, і не виходить за межі фізіологічних можливостей організму людини, називаються	[1], с. 116
28. Одиницею вимірювання рівня шуму є	[1], с. 108
29. Джерела тепла, теплопроводи, нагрівальні прилади (радіатори) – це	[1], с. 124
30. Неконтрольоване горіння поза спеціальним вогнищем, що розповсюджується у часі і просторі, називається	[1], с. 142

4.2. Тестові завдання для залікової контрольної роботи

Тестові завдання	Основна література, сторінки
БЖД	
1. Побутові, виробничі, спортивні – це небезпеки з класифікації	[1], с. 11
2. Діяльність, яка розкриває через матеріальні предмети своє розуміння світу, свій розум, властивості, інтереси, почуття, називається	[1], с. 16
3. Нервова система, яка відповідає за взаємодію людини з зовнішнім світом, називається	[1], с. 20

4. Сукупність тваринних та рослинних організмів, називається	[1], с. 29
5. Освітлення, яке утворюється в приміщенні завдяки світлу від ламп загального та місцевого призначення, називається	[1], с. 36
6. Небезпеки, які виникають у вигляді процесів або об'єктів техносфери, котрі за певних умов можуть призвести до шкоди здоров'ю та життю людини як одразу, так і в майбутньому, називаються	[1], с. 41
7. До небезпечних метеорологічних явищ, які можуть призвести до надзвичайних ситуацій природного характеру, відносяться	[1], с. 37
8. Лицева частина, дихальний мішок та регенеративний патрон є основними складовими	[1], с. 57
9. Прості, складні, похідні – це небезпеки з класифікації	[1], с. 11
10. Перетворювальною, соціальною, духовно-пізнавальною, ціннісно-орієнтаційною, комунікативною, художньо-творчою, споживчою може бути	[1], с. 16
11. Нервова система, яка відповідає за діяльність внутрішніх органів, називається	[1], с. 20
12. Рослини, які перетворюють сонячну енергію в хімічну за рахунок фотосинтезу та використання мінеральних елементів, називаються	[1], с. 29
13. Освітлення, яке утворюється не тільки світильниками верхньої зони робочого приміщення, але й світильниками, що концентрують світловий потік безпосередньо на робочих місцях, називається	[1], с. 36
14. Небезпеки, які виникають переважно виникають при соціально-політичних конфліктах, називаються	[1], с. 44
15. До небезпечних гідрологічних явищ, які можуть призвести до надзвичайних ситуацій природного характеру, відносяться	[1], с. 39
16. Напівмаска різних розмірів, яка захищає органи дихання від радіоактивних речовин, ґрунтового пилу, бактеріальних засобів та різних шкідливих аерозолів, є	[1], с. 57

17. Активні, пасивні – це небезпеки з класифікації	[1], с. 11
18. Цілеспрямована діяльність людини, в процесі якої вона впливає на природу і використовує її з метою виробництва матеріальних благ, необхідних для задоволення своїх потреб, називається	[1], с. 16
19. Здатність мозку відображати об'єктивну дійсність у формі відчуття, уявлень, думок та інших суб'єктивних образів об'єктивного світу, називається	[1], с. 20
20. Біохімічні речовини, які необхідні для розвитку тварин, називаються	[1], с. 29
201 Швидкість вітру, яка складає величину 20-24 м/с, називають	[1], с. 40
22. Явище природи, яке викликає катастрофічні обставини і характеризуються раптовим порушенням нормального життя та діяльності населення, загибеллю людей, руйнуванням або пошкодженням будівель, споруд, матеріальних цінностей, називають	[1], с. 37
23. До небезпечних бактеріологічних явищ, які можуть призвести до надзвичайних ситуацій природного характеру, відносяться	[1], с. 48
24. Проведення комплексу заходів, які включають аварійно-рятувальні та інші невідкладні роботи, спрямовані на припинення дії небезпечних факторів, рятування життя та збереження здоров'я людей, а також локалізацію НС, називається	[1], с. 57
25. Реальні, потенційні – це небезпеки з класифікації	[1], с. 11
26. Частина Всесвіту, де перебуває або може перебувати в даний час людина і функціонують системи її життєзабезпечення, називається	[1], с. 16
27. Короткочасні процеси отримання, переробки інформації та обміну нею (наприклад відчуття, сприйняття, пам'ять, емоції, воля) називаються	[1], с. 20

28. Речовини, які розкладають мертві органічні речовини, виділення та інші залишки, створюючи мінеральні речовини, називаються	[1], с. 29
29. Згідно з Законом України «Про цивільний захист України» кожен громадянин має право на	[1], с. 50
30. Сильні коливання земної кори, викликані тектонічними причинами, які призводять до руйнування споруд, пожеж та людських жертв, називають	[1], с. 38
ООП	
1. Закон України «Про охорону праці», Кодекс законів про працю України (КЗпП), Закон України «Про охорону здоров'я» відносяться до	[1], с. 75
2. Превалююча участь в трудовому процесі центральної нервової системи та органів чуття є властивістю	[1], с. 90
3. Віддача тепла організмом людини в навколишнє середовище здійснюється	[1], с. 115
4. Звукові коливання з частотою менше 20 Гц, називається	[1], с. 110
5. Створення та автоматичне підтримування в приміщенні заданих або таких, що змінюються за певною програмою метеорологічних умов, які є найбільш сприятливими для працівників чи для нормального протікання технологічного процесу, називається	[1], с. 123
6. Ультрафіолетове випромінювання з довжиною хвилі від 320 до 280 нм відноситься до	[1], с. 137
7. Перелік посад посадових осіб підприємства, які зобов'язані проходити попередню і періодичну перевірку знань з охорони праці, Наказ про організацію безкоштовної видачі працівникам певних категорій лікувально-профілактичного харчування, Наказ про організацію безкоштовної видачі молока або інших рівноцінних харчових продуктів працівникам підприємства, зайнятим на роботах зі шкідливими умовами, Наказ про порядок забезпечення працівників підприємства спецодягом, спецвзуттям та іншими засобами індивідуального захисту відносяться до	[1], с. 84

8. Позасистемною одиницею вимірювання поглинутої дози випромінювання є	[1], с. 101
9. Доза радіації, яка характеризує іонізуючу спроможність випромінювання у повітрі, називається	[1], с. 101
10. Вібрація, яка передається всьому тілу людини через опорні поверхні (підлогу, сидіння, робочий майданчик), називається	[1], с. 112
11. Електричне та магнітне поля Землі, космічні електромагнітні поля, в першу чергу ті, що генеруються Сонцем, являються джерелами	[1], с. 131
12. Несприятливі виробничі чинники (фактори) в цілому поділяються на	[1], с. 71
13. Пенсіями по старості, по інвалідності, в разі втрати годувальника, пенсіями за вислугу років для деяких категорій працівників забезпечується працівник згідно з	[1], с. 82
14. Розміщення об'єктів, які випромінюють ЕМП таким чином, щоб звести до мінімуму можливе опромінення людей; „захист часом” — перебування персоналу в зоні дії ЕМП обмежується мінімально необхідним для проведення робіт часом; „захист відстанню” — віддалення робочих місць на максимально допустиму відстань від джерел ЕМП; „захист кількістю” — потужність джерел випромінювання повинна бути мінімально необхідною; виділення зон випромінювання ЕМП відповідними знаками безпеки; проведення дозиметричного контролю відносяться до	[1], с. 133
15. Доза радіації, яка характеризує енергію іонізуючого випромінювання, що поглинається одиницею маси опромінюваної речовини, називається	[1], с. 101
16. Вібрація, яка діє на окремі ділянки тіла, в першу чергу кінцівки (коливаннями інструмента або устаткування), називається	[1], с. 112
16. Телевізійні та радіотрансляційні станції, установки для радіолокації та радіонавігації, високовольтні лінії електропередач, промислові установки високочастотного нагрівання, пристрої, що забезпечують мобільний та стільниковий телефонні зв'язки, антени, трансформатори,	

являються джерелами	[1], с. 131
18. Небезпечні та шкідливі виробничі чинники за природою дії поділяються на	[1], с. 72
19. Контроль за додержанням законодавства про страхування від нещасного випадку; адекватності страхових виплат і соціальних послуг ступеню важливості страхової події (випадку виробничої травми, професійного захворювання, отруєння, смерті від професійного захворювання тощо), впровадження механізму економічної зацікавленості страхувальників у зниженні страхових ризиків є метою роботи	[1], с. 82
20. Санітарні норми і правила (СН), Державні будівельні норми та правила (ДБН або російською СНиП), Правила технічної експлуатації електроустановок споживачів, Норми технічного проектування та інші нормативні документи відносяться до	[1], с. 75
21. Доза радіації, яка визначає біологічний вплив різних видів іонізуючого випромінювання на організм людини та служить для оцінки радіаційної небезпеки цього виду випромінювання, називається	[1], с. 101
22. Сукупність стійких несприятливих для здоров'я працівників функціональних зрушень в організмі, які виникають внаслідок накопичення втоми, називається	[1], с. 94
23. Довжина хвилі; частота коливання; швидкість поширення хвиль являються	[1], с. 132
24. До фізичних небезпечних та шкідливих виробничих чинників належать	[1], с. 72
25. Безперешкодно і в будь-який час відвідувати підприємства з метою проведення перевірки або участі у роботі відповідних комісій, подавати роботодавцям пропозиції про усунення порушень вимог нормативно-правових актів з питань профілактики нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань, брати участь у роботі комісій з питань охорони праці підприємств та у перевірці знань з охорони праці працівників підприємств та інше мають право	[1], с. 82
26. Для робітників при прийнятті на роботу проводяться	[1], с. 78

27. Одиницею вимірювання експозиційної дози випромінювання в системі СІ є	[1], с. 101
28. Вплив на джерело збудження вібраційних коливань шляхом зниження або ліквідації збуджувальних сил; використання конструкційних матеріалів з великим коефіцієнтом тертя, нанесення на віброуючі поверхні шару пружно-в'язкого покриття; використання вібропоглинаючих матеріалів відносяться до	[1], с. 113
29. Електромагнітне випромінювання з довжиною хвилі від 760 нм до 540 мкм називається	[1], с. 132
30. До хімічних небезпечних та шкідливих виробничих чинників належать	[1], с. 72

5. ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ «БЖД та ООП»

Основна література

1. Іванова О.В., Ювченко Н.М. Безпека життєдіяльності та основи охорони праці: Конспект лекцій / Одеса: ОДЕкУ, 2018. 156 с.

Перелік методичних вказівок до практичних завдань та СРС

2. Іванова О.В., Ювченко Н.М. Збірник методичних вказівок до практичних робіт з дисципліни «Безпека життєдіяльності та основи охорони праці» для студентів I курсу усіх спеціальностей/ Одеса: ОДЕкУ, 2019. 53 с.

Додаткова література

3. Желібо Є. П., Заверуха Н. М., Запарний В. В. Безпека життєдіяльності. Навч. посіб. / за ред. Є. П. Желібо. 6-е вид. К.: «Каравела», 2009. - 344 с.
4. Желібо Є. П., Запарний В. В. Безпека життєдіяльності. Підручник. К.: «Каравела», 2008. 280 с.

5. Мохняк С.М., Дацько О.С., Козій О.І., Романів А.С., Петрук М.П., Скіра В.В., Васійчук В.О., Безпека життєдіяльності. Навчальний посібник. Львів. Видавництво НУ "Львівська політехніка", 2009. 264 с.
6. Кулалаєва Н.В., Михайлюк В.О., Халмурадов Б.Д., Ручні та пересувні засоби пожежогасіння: основні типи, будова та безпечне використання. Навчальний посібник. Київ, 2011. 189 с.
7. Атаманчук П.С. Безпека життєдіяльності. Навч. посіб./ П.С. Атаманчук, В.В. Мендерецький, О.П. Панчук, О.Г. Чорна К.: Центр учбової літератури, 2011. 276 с.
8. Мягченко О.П. Безпека життєдіяльності людини та суспільства: Навч. пос. К.: Центр учбової літератури, 2010. 384 с.
9. Запорожець О.І. Безпека життєдіяльності. Підручник. К.: ЦУЛ, 2013. 448 с.
10. Безпека людини у сучасних умовах: Монографія/ В.В. Березуцький, Н.Л. Березуцька та ін.; за заг. Ред.. проф.. В.В.Березуцького. Харків: ФОП, Мезіна В.В., 2018.208 с.
- 11.Бегун В.В., Бегун С.В., Широков С.В. Казачков И.В., Литвинов В.В., Письменный Е.Н. Культура безопасности на ядерных объектах Украины. Учебн. пособие. К. НТУУ КПИ, 2009, 363с.
- 12.Сосін І.К. Наркологія : національний підручник / І.К. Сосін, Ю.Ф. Чуєв. Харків : Колегіум, 2014. 1428 с.
- 13.Гогіташвілі Г.Г., Лапін В.М. Основи охорони праці. Навчальний посібник.- Львів, "Новий світ – 2000", 2004 р. –232.
- 14.Охорона праці: навч. посіб. / З.М. Яремко, С.В. Тимошук, О.І. Третяк, Р.М. Ковтун; за ред. проф. З.М. Яремка. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2010. – 374 с.
- 15.Грибан В.Г. Охорона праці: Навчальний посібник. – 2-е вид. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 280 с.
- 16.Охорона праці: Навчальний посібник. / За ред. В. Кучерявого. Львів: Оріяна-Нова, 2007. – 368 с.

17. Жидецький В.Ц. Основи охорони праці. - Львів: Афіша, 2004.
18. Гогіташвілі Г. Г., Карчевські Є.-Т., Лапін В. М. Управління охороною праці та ризиком за міжнародними стандартами: Навч. посіб. – К.: Знання, 2007. – 367 с.
19. Русаловський А. В. Правові та організаційні питання охорони праці: Навч. посіб. – 4-те вид., допов. і перероб. – К.: Університет «Україна», 2009. – 295 с.

Нормативно-правові акти :

20. Конституція України. 28.06.1996 р № 254к/96-ВР редакція від 30.09.2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: /
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
21. Закон України «Про охорону праці» [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2694-12>
22. Кодекс законів про працю [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=322-08>
23. Кодекс цивільного захисту України [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5403-17>
24. Наказ МОЗ від 16.06.2014 № 398 « Про затвердження порядків надання домедичної допомоги особам при невідкладних станах» [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0750-14>
25. Постанова КМУ від 30 листопада 2011 №1232 «Деякі питання розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві» [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1232-2011-%D0%BF>
26. Концепція захисту населення і території у разі загрози та виникнення надзвичайних ситуацій. Затверджено Указом Президента України від 26 березня 1999 р. № 284-99.
27. Про основні напрями державної політики України у галузі охорони

довкілля, використання природних ресурсів і забезпечення екологічної безпеки: Постанова Верховної Ради України від 5 березня 1998 р. № 188-98-ВР.

28. Про забезпечення санітарного та епідеміологічного благополуччя населення: Закон України // Відомості Верховної Ради України. - 1994. - № 27.
29. Про захист людини від впливу іонізуючих випромінювань: Закон України від 14 січня 1998 р. - К., 1998.
30. Про охорону здоров'я: Закон України. - К., 1992.
31. Норми радіаційної безпеки України (НРБУ-97). - Київ: Відділ поліграфії Українського центру держсанепіднагляду МОЗ України, 1998. - 125 с.
32. Наказ «Про затвердження порядків надання домедичної допомоги особам при невідкладних станах» Затв. Міністерство охорони здоров'я України від 16.06.2014 року N 398.
33. Закон України "Про екстрену медичну допомогу" від 05.07.2012 № 5081-VI.
34. Щорічна доповідь про стан здоров'я населення, санітарно-епідемічну ситуацію та результати діяльності системи охорони здоров'я України. 2020 рік / МОЗ України, ДУ «УІСД МОЗ України». - Київ, 2021.-516 с.
35. Типове положення про порядок проведення навчання і перевірку знань з питань охорони праці. К. Кабінет Міністрів України 2005р. Затверджено наказом Державного комітету України з нагляду за охороною праці 26.01.2005р. №15ДСТУ 2293-99. Охорона праці. Терміни та визначення основних понять.
36. НПАОП 0.00-1.28-10 Правила охорони праці під час експлуатації електронно-обчислювальних машин. Наказ Держгірпромнагляду від 26.03.2010р. № 65
37. Наказ Державного департаменту промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду МНС України від 20.06.2006 №102 «Державний реєстр міжгалузевих і галузевих нормативних актів про охорону праці»

[Електронний ресурс]. – Режим доступу
<https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0102516-06#Text>.

- 38.Наказ Держстандарту України від 19.11.2001. № «Державний класифікатор надзвичайних ситуацій ДК 019-2001» [Електронний ресурс]. – Режим доступу <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0552565-01#Text>

Інформаційні ресурси

- 39.<http://www.dsp.gov.ua> - Офіційний сайт Державної служби з питань праці
- 40.<http://www.mon.gov.ua> - Офіційний сайт Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України.
- 41.<http://www.mns.gov.ua> - Офіційний сайт Міністерства надзвичайних ситуацій України
- 42.<http://www.social.org.ua> - Офіційний сайт Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України.
- 43.<http://portal.rada.gov.ua> - Офіційний веб-сайт Верховної Ради України.
- 44.<http://www.nau.ua> - Інформаційно-пошукова правова система «Нормативні акти України (НАУ)»

